

Jubileum profesora Tomáše Hanuše

Vážené kolegyně a vážení kolegové,

je mi ctí přiblížit vám osobnost pana profesora MUDr. Tomáše Hanuše, DrSc., který se 1. července 2021 dožívá životního jubilea v plném pracovním nasazení a ve výborné kondici, plný nápadů a myšlenek. To vše si uvědomujeme, když s mírnými obavami vstupujeme do jeho pracovny, kde nám milým způsobem naznačí problémy, kterých si všiml, přiblíží potřebu změny a „naloží“ další úkoly s laskavou poznámkou, že včera už bylo pozdě a že vlastně to ani jinak být nemůže.

Narodil se v Praze v r. 1951. V této době v Československu vrcholily represe komunistického režimu, ve světě se podařilo zažehnat rozšíření války v Asii odvoláním generála MacArthura, Sovětský svaz vyzkoušel atomovou bombu a manželé Rosenbergovi byli obviněni ze špionáže. Byl to také rok, kdy byla udělena Nobelova cena za objevení viru žluté zimnice a poprvé se v USA představila barevná televize.

Tomáš Hanuš vyrůstal na pražských Vinohradech po boku svých starších bratrů Pavla a Jana a mladší sestry Evy. Rodiče vychovávali své děti v prostředí českoobratrské evangelické vzájemnosti, tolerance a úcty. To se silně odráží ve způsobu Tomášova myšlení a jednání a jedinečně doplňuje a podbarvuje jeho profesní kvality.

Gymnaziální roky prožil na SVVŠ Wilhelma Piecka v Praze 2 v atmosféře Pražského jara, v roce 1969 maturoval a měl to štěstí, že v doznívající demokratické atmosféře bylo mnoho studentů přijato na medicínu pouze na základě výsledků ze střední školy a úspěšně splněných písemných testů z biologie, chemie a fyziky, tedy bez jakýchkoli kádrových omezení. Promoval v roce 1975, zprvu nastoupil na chirurgické oddělení do Liberce, ale již v r. 1976, po absolvování základní vojenské služby v Jemnici na jižní Moravě, dal přednost nabídce profesora Hradce pracovat na nově otevřené Urologické klinice Fakultní nemocnice 2 s FP a Fakulty všeobecného lékařství UK

v Praze, nynější Všeobecné fakultní Nemocnice v Praze (VFN) a 1. Lékařské fakulty UK (1. LF UK). Díky rodinnému zázemí byl Tomáš Hanuš imunní k vládnoucí ideologii i kariéře na ní založené. Prof. Hradec záhy rozpoznal odborné a osobní kvality i motivaci svého mladého lékaře k akademickému prostředí, kde ke špičkové rutinní medicíně přináležel i výuka budoucích lékařů, nových specialistů, ale také zavádění nových poznatků a hledání dosud neznámých postupů. Pověřil Tomáše Hanuše vedením nově vytvořené urodynamické vyšetřovny, která se na dlouho stala příkladnou laboratoří funkční urologické diagnostiky u dospělých i dětí a předurčila jeho celoživotní zájem o funkční urologii. Tuto práci zdobí řada českých priorit, zmiňme alespoň první zavedení (dnes zcela standardní) intermitentní katetrizace, synchronního urodynamického záznamu či urodynamiky

horních močových cest. Odtud vzešlo spoluautorství významné práce prof. Dvořáčka *Secondary Megaureters in Children v European Urology* (1988), poukazující na význam funkčních poruch u této do té doby typické strukturální anomálie.

Po úspěšném složení atestace urologie I. stupně (v r. 1980) a II. stupně (v r. 1983) se stal v r. 1984 odborným asistentem katedry urologie ILF (nyní IPVZ), v r. 1991 přešel hlavním úvazkem na místo odborného asistenta 1. LF UK. V r. 1987 získal Tomáš Hanuš titul kandidáta věd po obhajobě disertační práce na téma *Diagnostika a terapie dysfunkcí dolních močových cest*. V r. 1992 byl habilitován na docenta urologie po předložení práce s titulem *Poruchy urodynamiky*. V r. 2004 obhájil doktorát věd na Komenského Univerzitě v Bratislavě na téma *Klinická aplikace moderních principů urodynamiky* a v témže roce byl jmenován profesorem urologie Univerzity Karlovy v Praze. V r. 2008 získal specializaci v onko-urologii na SZÚ v Bratislavě. V roce 2009 byl jmenován do funkce přednosta Urologické kliniky VFN a 1. LF UK v Praze a vedoucího katedry urologie IPVZ. Akademická půda přivedla Tomáše Hanuše do funkce proděkana pro klinickou výuku 1. LF UK v r. 1999 a tuto funkci nepřetržitě vykonával až do roku 2020. Vždy projevoval vstřícnost ke studentům, k jejich aktivitám a návrhům, a prosazoval maximálně objektivní průběh zkoušek.

Sám k tomu říká: „Měl jsem tu čest spolupracovat se třemi děkany. Uvědomil jsem si, jak mnoho výjimečných osobností máme jak na teoretických ústavech, tak i na klinikách Všeobecné fakultní nemocnice a v dalších nemocnicích Prahy (ÚVN, Homolka, Bulovka, Krč, IKEM), kam jsme postupně začali více a více posílat naše české i zahraniční studenty. Bylo zřejmé, že klíčovým úkolem a výzvou pro všechny pedagogy se stává zajistit a naplnit očekávání mediků získat co nejvíce praktických klinických dovedností již v rámci pregraduálního studia a jistě tomu napomohly nové trenážery jednotlivých ústavů a simulátory v čele nového simulačního centra 1. LF. Bohužel ubývá ochotných pacientů ke spolupráci se studenty, a to je úkol pro nás, pro pedagogy. „Covidová doba“ ukázala výhodu nových technologií, přesto považují prezenční – tváří v tvář – komunikaci medika s pacientem a s učitelem za nenahraditelnou.“

Tomáš Hanuš absolvoval řadu zahraničních studijních pobytů na urologických klinikách se školením v urodynamických laboratořích a na neuro-urologických jednotkách a se školením v nových operačních technikách (Leiden, Jena, Moskva, Innsbruck, Vídeň, Londýn, Leeds). V rámci grantového projektu se věnoval intersticiální cystitidě, o které sepsal monografii s dr. Zámečnickem. S doc. Jarolímem a prof. Babjukem participoval na výzkumu urodynamiky náhrad močového měchýře, publikovaném v *European Urology* a oceněném cenou MZ. Věnoval se obecně problematice inkontinence moče (článek s Ch. Chapplem v *European Urology*), ve slovenské monografii *„Urologické operácie“* napsal kapitolu Chirurgické výkony na ženské močové trubici, publikoval první výsledky o klinickém použití arteficiálního svěrače u nás a má spoluautorství kapitoly ve světových monografiích *Incontinence* nebo *Neurogenic Bladder*. Byl přizván jako spoluautor kapitol do monografie *Principy chirurgie* prof. Brezy a kol. (Chirurgická léčba intersticiální cystitidy a Chirurgická léčba inkontinence moče u mužů). Sepsal také praktickou monografii shrnující standardizovanou terminologii ICS. Jeho zájem o ženskou urologii, neuroulogii a o komplikované rekonstrukční operace močových cest vyvrcholil i monografií *„Nemoci močovodu“* v r. 2009. V r. 2011 napsal do *Urologia Internationalis* článek o výskytu hyperaktivního měchýře u benigní hyperplazie prostaty v ČR. Význam funkční urologie pomohl podpořit a rozšířit založením mezioborové společnosti zaměřené na léčbu inkontinence IncoFORUM ČR, jehož byl dlouholetým předsedou a spoluorganizátorem.

Vedle funkční a ženské urologie se další oblastí jeho zájmu stala onkourologie. V době, kdy se většina onkourologických výkonů provádí endoskopicky, laparoskopicky či roboticky, provádí velmi zkušeně komplikované onkourologické operace a náročné rekonstrukční výkony u pooperačních komplikací. Tuto celoživotní zkušenost předává postupně mladším kolegům, a přitom dbá na význam týmových operací s chirurgy, kardiochirurgy a gynekology v úzké spolupráci s anesteziology a intenzivisty. Tradiční pravidelné onkologické semináře na klinice s onkology, radioterapeuty a ra-

diology jsou špičkou multidisciplinárního přístupu v medicíně. V letech 2012–2014 zorganizoval s prof. Petruželkou a s dr. Čapounem jedinečný grantový projekt TIP MPO zaměřený na výzkum sérových onkomarkerů v onkologii včetně onkourologie společně s Ústavem laboratorní biochemie a diagnostiky VFN a 1. LF UK (prof. Kalousová, prof. Zima) a dalšími klinikami VFN a 1. LF UK. Z Urologické kliniky se na grantu velmi aktivně podílely skupiny prof. Soukupa, dr. Čapouna a dr. Sobotky, takže v letech 2014–2017 prezentovaly a publikovaly nové poznatky týkající se onkomarkerů u karcinomu měchýře, prostaty a ledvin v *Urologia Internationalis* a *Anticancer Research*. Přispěl také kapitolami do rozsáhlých monografií *Chirurgická onkologie* (Grada Publishing, 2014) a *Uroradiologie* (Maxdorf, 2020).

Tomáš Hanuš vždy prosazoval vznik onkourologie jako nástavbového oboru na urologii. V r. 2008 získal specializaci v onko-urologii na SZÚ v Bratislavě, protože v České republice ještě nebyla tato nástavbová atestace zavedena, následně získal zvláštní odbornou způsobilost v onkourologii jako jeden z „otců zakladatelů“ tohoto nově vzniklého nástavbového oboru v ČR. Řediteli IPVZ navrhl zřízení subkatedry onkourologie a do jejího vedení navrhl prof. Babjuka.

Jeho mimořádné zkušenosti v problematice funkčních poruch ho přivedly do Mezinárodní společnosti pro kontinenci (ICS). Spolu s prof. Halaškou a prof. Martanem zorganizoval Kongres ICS v Praze v r. 1994, ve kterém byl nominován na předsedu vědeckého výboru kongresu. To bylo velké ocenění a díky svým odborným znalostem a osobnímu charismatu si získal přátele mezi nejvýznamnějšími osobnostmi světové urologie, byl zván jako „invited speaker“ na kongresy v zahraničí. Vždy se také těšil velkému respektu a oblibě i mezi českými urology, od r. 1993 do 2019 byl členem výboru České urologické společnosti ČLS J. E. Purkyně (ČUS) a v letech 1993–2008 byl jejím prezidentem. Díky jeho osobnosti se česká urologie rychle zapojila do proudu světové urologie, mohli jsme se setkávat na našich urologických kongresech s významnými světovými urology a nová urologická generace i díky tomu mohla snáze navázat významné osobní kontakty. V rámci svého

členství ve výboru European Board of Urology (EBU) v letech 1994–2004 a z titulu národního delegáta za ČR v EBU prosazoval „evropské požadavky v urologickém vzdělávání“ do českých vzdělávacích dokumentů a evropský písemný a ústní EBU test se po řadu let uznával při našich atestačních zkouškách z urologie. Bohužel nový vzdělávací program urologie z rozhodnutí MZ tuto návaznost na evropské zkoušky již neumožňuje. Tomáš Hanuš byl v letech 1994–2004 členem výboru European School of Urology (ESU). Jako člen „faculty“ ESU nejen sám přednášel ve vzdělávacích kurzech, ale dopomohl k této významné pozici i řadě českých urologů. Je hlavně jeho zásluhou, že dokázal přesvědčit nejvyšší představitele Evropské urologické společnosti o vhodnosti přenést nově vzniklý program blokového vzdělávání pro urologické rezidenty v Evropě (EUREP) do Prahy a jako prezident ČUS se vždy snažil, aby se představitelé české urologie mohli během této akce osobně setkat s přednášejícími, významnými evropskými urology. Důležitá byla jeho pozice ve výboru Guidelines Office EAU a podpora účasti českých urologů v řadě pracovních skupin při přípravě evropských doporučených postupů. Osobně si vždy velmi cenil toho, že se mu podařilo získat podporu členů výboru ČUS pro korporátní členství ČUS v EAU, čímž umožnil všem členům ČUS přístup k široké paletě edukačních a vědeckovýzkumných aktivit EAU. Tato podpora v jiné formě trvá dosud. V rámci EAU byl také prezidentem kongresu Central European Meeting v Praze v r. 2006. V roce 2008 byl lokálním organizátorem 2. výroční evropské konference onko-urologie ve spolupráci s prof. Solowayem z USA. V roce 1998 zorganizoval s prim. Všetičkou v Jablonci nad Nisou návštěvu prof. Claymana z USA, který provedl první laparoskopickou nefrektomii na světě a který zde uskutečnil první laparoskopickou nefrektomii pro nádor v ČR. Dvakrát byl českým spoluorganizátorem výjezdního zasedání newyorské sekce AUA (American Urological Association) v Praze a stal se jejím čestným členem. Jako prezident ČUS vždy podporoval nadstandardní vztahy se Slovenskou urologickou společností (SUS); velmi si váží čestného členství této urologické společnosti.

Vedle publikační a výzkumné činnosti je akademická činnost profesora Hanuše naplňována oponenturami kandidátských, Ph.D. disertačních prací a habilitačních prací na různých lékařských fakultách v ČR i SR, dále recenzemi grantových projektů a monografií. Výčet jeho publikačních aktivit je mimořádný. Je autorem či spoluautorem 16 monografií, 51 přehledných kapitol v monografiích, z toho 11 zahraničních; 187 původních článků u nás či v zahraničí (z toho 19 s IF). Podrobný obraz o publikační aktivitě jubilanta může čtenář získat z přiloženého listu publikací a na stránkách www.urologickaklinika.cz. Není však úplný, chybí zde texty, které editoval v rámci Církvě bratrské, zde jmenujme alespoň krásnou publikaci „*Nežijme minulostí*“, ve které přiblížil odkaz významného česko-bratrského kazatele 20. století Bohuslava Beneše.

V posledních letech zpracoval s velkou pečlivostí, úctou a pokorou dvě významné publikace, které jsou hodny špičkového odborníka, bilancujícího svůj profesní život. Pohledem do historie urologických pracovišť všech koutů republiky ukazuje unikátní období vzniku a vývoje urologie jako samostatného oboru (*Historie urologických pracovišť v ČR*, Maxdorf, 2018). Hodnotu celé publikace podtrhuje vstřícnost kolegyň a kolegů, kteří profesorovi Hanušovi s důvěrou poskytli velké množství dokumentů, informací a osobních komentářů k událostem a osobnostem urologie ve svém kraji. Myslím, že každý z nás se do historie české urologie s chutí začte. Neméně poutavé a inspirující je čtení o cestě České urologické společnosti v období velkých společenských změn. (*Česká urologie na přelomu tisíciletí*, Maxdorf, 2020). Tomáš Hanuš byl do čela společnosti opakovaně zvolen v letech 1993–2008 a jako zkušený systematik a dokumentarista nám zde názorně ukazuje, co vše udělala Česká urologická společnost ČLS JEP pro rozvoj oboru urologie, jak navazovala úzké kontakty se zahraničními společnostmi a osobnostmi, a zejména jak se dokázala udržet jako jednotná profesní organizace díky vstřícnosti a dialogu mezi rodící se silnou profesní skupinou privátních urologů a tradiční skupinou urologů z nemocnic a akademických pracovišť.

Tomáš Hanuš získal během své profesní dráhy řadu ocenění. Opakovaně získal cenu ČUS za nej-

lepší publikaci. Je držitelem Čestné medaile 1. LF UK a Zlaté medaile Slovenské lékařské společnosti. V r. 2020 mu byla udělena Medaile prof. Eduarda Hradce, nejvyšší vyznamenání České urologické společnosti ČLS JEP. V roce 2018 byl v Londýně jmenován čestným členem Evropské urologické asociace (EAU). Je také laureátem Maydlovy přednášky SČL v Praze pro rok 2020.

Vždy si velmi vážil a ctil autoritu svých učitelů, prof. Eduarda Hradce, doc. Radko Petříka, primáře Bohumila Matrase a prof. Jana Dvořáčka, ale i slovenských urologů prof. Michala Hornáka a prof. Vladimíra Zvary. Vážil si rad svých starších kolegů – doc. Ladislava Jarolíma, as. Jiřiny Hatleové, as. Pavla Svobody, doc. Miroslava Hanuše a doc. Jaroslava Nováka. Ať už z pozice mladšího sekundáře či z pozice přednosta kliniky přistupoval a přistupuje přátelsky a s uznáním ke svým spolupracovníkům, sestřám a ostatním zaměstnancům kliniky. I to lze vyčíst ze *Sborníku ke 40. výročí vzniku Urologické kliniky VFN a 1. LF UK*, který editorsky připravil.

Tomáš Hanuš rád uskutečňuje nové myšlenky, hledá nová řešení. Dělá mu radost, když dává dohromady týmy lidí, pro které dokáže vytvářet správnou motivační atmosféru, naslouchá názorům druhých, nenápadně je posunuje ke spolupráci a k tlumení jejich jedinečnosti ve prospěch společné myšlenky, protože věří, že se dobré dokáže prosadit. Výchova mediků a profesní růst lékařů kliniky byly vždy prioritou jeho pedagogické práce. Klinika získala v roce 2014 a obhájila v roce 2019 evropské certifikáty EBU pro trénink rezidentů v urologii; podobně se recertifikovala na evropský edukační program v dětské urologii EBPU. Za dobu 12 let vedení kliniky přijal ke specializačnímu vzdělávání v urologii 14 lékařů (z toho jednoho ze zahraničí) a školení v dětské urologii ukončilo 5 lékařů. Radost mu dělají mladé lékařky a lékaři, kteří vedle národní atestace podstupují i evropskou zkoušku z urologie či dětské urologie, lékaři v doktorském studiu, kteří představují výzkumný potenciál kliniky, stejně jako špičkoví operatéři. Ti všichni tvoří i budoucnost Urologické kliniky VFN a 1. LF UK. I proto, jako přednosta kliniky, který končí svůj mandát, je nesmírně rád, že může předat vedení Urologické kliniky VFN a 1. LF UK do rukou zkušeného a dlouholetého spolupracovníka prof. Viktora Soukupa.

Všechny výjimečné vlastnosti Tomáše Hanuše mají svůj základ v jeho rodině, jak již bylo zmíněno na začátku. Po absolvování vojenské služby se oženil s manželkou Evou, která se zabývá uměleckou grafikou, kterou ozdobila logo České urologické společnosti či logo skupiny Červeného kříže Urologické kliniky. Vychovali spolu dvě dcery, Alenu a Věru, a syna Petra. Alena vystudovala a učí germanistiku. Věra a Petr vystudovali medicínu, Věra pokračuje jako endokrinoložka a dokončila doktorandské studium, Petr se dal na dráhu radio-diagnostiky. Všech sedm vnoučat (Anička, Tadeáš, Oliver, Alžběta, Noemi, Barbora, Jakub) bydlí v Praze,

takže o jejich hlídání a blízký kontakt nemají „staří“ Hanušovi nouzi. Ani chalupa ve Víchové v Krkonoších nezůstane na chvíli prázdná a linou se z ní tóny harmonia, pokud zrovna Tomáš nezdolává na kole či pěšky kopce svých milovaných Krkonoš. I těm je často nevěrný a unikne do Toskánska, Alsaska či do českých, tatranských nebo alpských kopců.

*Pevné zdraví, stálý optimismus a nové nápady,
a také radost se svými rodinami a přáteli přejí
Radim Kočvara se spolupracovníky
Urologické kliniky VFN a 1. LF UK
Ad multos annos*

LITERATURA

1. **Hanuš T.** Česká urologie na přelomu tisíciletí. 1 vyd. Praha: Maxdorf, 2020: 464 s.
2. **Hanuš T, Hanuš P.** Terapie zhoubných nádorů vývodných cest močových. In Lambert L, Burgetová A a kol. Uroradiologie, Maxdorf, Praha 2020; 1(24): 310.
3. **Averbeck V, Marcio A, Woodhouse CH, et al.** Surgical treatment of post-prostatectomy stress urinary incontinence in adult men: Report from the 6th International Consultation on Incontinence. Neurourol and Urodyn 2019; 38: 398–406.
4. **Hanuš T, hlavní editor.** Historie urologických pracovišť v ČR. 1. vyd. Praha, Maxdorf 2018: 431
5. **Hanuš T, Plincelnerová L, Valová, Zámečník L.** Surgical treatment of vesicovaginal fistulas. In: Eur Urol Suppl. 2017; 16: e2852–e2852.
6. **Goldman HB, Averbeck MA, Verbeck MA, et al.** Surgical Treatment of Urinary Incontinence in Men. In: Incontinence. 6 vyd. Bristol: International Continence Society 2017: 1632–1740.
7. **Hanuš T, Hradec T, Pavlík I.** Efekt aplikace arteficiálního sfinkteru uretry na kontinenci moče u mužů. In: Klinická urológia. A-medi management, s. r. o. 2016; 12: 68–69.
8. **Hanuš T, Macek P, a kol.** Urologie pro mediky. 1 vyd. Praha: Karolinum, 2015: 306 s.
9. **Hanuš T, Zámečník L, Doležal T, Karmazínová Z.** Occurrence of Overactive Bladder in Patients with Benign Prostatic Hyperplasia in the Czech Republic. Urol Inter 2011; 86: 407–413.
10. **Herschorn S, Bruschini H, Comiger C, et al.** Surgical Treatment of Stress Incontinence in Men. Neurourol Urodyn 2010; 29: 179–190.
11. **Zámečník L, Hanuš T, Pavlík I, et al.** Statistical Analysis of Symptoms, Endoscopy and Urothelial Morphology in 58 Female Bladder Pain Syndrome/Interstitial Cystitis Patients. Urol Inter 2009; 83: 193–199.
12. **Aus G, Chapple CH, Hanuš T, et al.** The European Association of Urology (EAU) Guidelines Methodology: A Critical Evaluation. Eur Urol 2009; 56: 859–864.
13. **Hanuš T.** Other diseases (transverse myelitis, tropical spastic paraparesis, progressive multifocal leukoencephalopathy, Lyme's disease). In: Corcos J, Schick E. Textbook of the Neurogenic Bladder. 2. vyd. London: Informa UK Ltd, 2008: 312–326.
14. **Hanuš T, Novák K, a kol.** Nemoci močového. 1. Vyd. Praha, Galén 2008: 170 s
15. **Hanuš T.** Iatrogenní ureterální léze – etiologie, diagnosticko-terapeutický přehled. Urol. praxi 2007; 8(Suppl.): A70–A72.
16. **Hanuš T.** Míšní trauma z pohledu urologa. Urológia 2006; 11: 11–12.

17. **Hanuš T.** Standardizace hodnocení a terminologie funkčních charakteristik intestinálních rezervoárů. In Halaška M. Urogynekologie. Praha 2004: s. 215–223. 1. vydání, Galén.
18. **Hanuš T.** Rectourethral Fistulas. *Int. Brazil J Urol* 2002; 28: 338–345.
19. **Hanuš T.** Zámečník L. Intersticiální cystitida. 1. Vyd. Nucleus HK, Hradec Králové 2002: 102 s.
20. **Chapple Ch, Bosch R, Hanuš T.** Female Incontinence. Curriculum in Urology Urodynamics including Incontinence and BPH. *Eur Urol* 2000; 38: 1–12.
21. **Hanuš T.** Stav kontinence moče po radikální retropubické prostatektomii. *Čas Lék čes* 1999; 138: 744–747.
22. **Hanuš T, Novák J, Dvořáček J, Vobořil V.** Ureterocystoplastika – ureterální augmentace močového měchýře. *Rozhl Chir* 1998; 77: 483–486.
23. **Hanuš T.** International Continence Society – Standardizovaná terminologie. 1. vyd. Praha, Studie Geo, 1998: 103.
24. **Hanuš T, Dvořáček J, Petřík R, Matras B.** Těhotenství po augmentaci močového měchýře. *Rozhl Chir* 1997; 76: 310–312.
25. **Hanuš T, Dvořáček J, Kočvara R.** Umělý svěrač močové trubice u mužů. *Rozhl Chir* 1997; 76: 17–21.
26. **Hanuš T, Petřík R.** Parciální náhrada ureteru apendixem při Morbus Ormond – kazuistika. *Rozhl Chir* 1997; 76: 522–524.
27. **Hanuš T, Jarolím L, Petřík R, et al.** Vezikovaginální a uretrovaginální píštěle. *Rozhl Chir* 1997; 76: 306–309.
28. **Jarolím L, Babjuk M, Hanuš T, et al.** Female urethra-sparing cystectomy and orthotopic bladder replacement. *Eur Urol* 1997; 31: 173–177.
29. **Hanuš T.** Poruchy mikce. 1. Vyd. Praha 1991: IPVZ, 63 s.
30. **Hanuš T.** Urodynamika. In: Zvara V, Kučera J, Horňák M, a kol. *Klinická urológia*. Martin: Osveta, 1990: 148–165.
31. **Hanuš T.** Perfuzní pyeloureterografie s manometrií. *Čas Lék čes* 1989; 128: 1621–1623.
32. **Dvořáček J, Hanuš T.** Secondary megaureters in children: results of treatment. *Eur Urol* 1989; 16: 456–459.
33. **Hanuš T.** Intermittentní katetrizace močového měchýře. *Čas Lék čes* 1983; 122: 1135–1137.
34. **Hanuš T.** Farmakologické ovlivnění dynamiky dolních močových cest. *Rozhl. Chir* 1982; 61: 42–46.
35. **Hanuš T.** Komplexní urodynamické vyšetřování dolních močových cest. *Rozhl. Chir* 1980; 59: 806–812.